

ВІДЗИВ

про наукову та науково-організаційну діяльність академіка НАПрН України, доктора юридичних наук, професора, академіка НАПрН України, Заслуженого юриста України, заступника директора з наукової роботи Інституту держави і права імені В.М.Корецького НАН України

Скрипнюка Олександра Васильовича,

у зв'язку з участю у виборах на посаду директора Інституту держави і права імені В.М.Корецького НАН України

Скрипнюк О.В., 1960 р.н., доктор юридичних наук (1996), професор (1996), Заслужений юрист України (1997), академік Національної академії правових наук України (2004), Почесний академік Національної академії педагогічних наук України (2018).

Закінчив юридичний інститут Одеського державного університету ім.І.І.Мечникова за спеціальністю «правознавство» (1995) та історичний факультет Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченка за спеціальністю «історія» (1986), аспірантуру Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченка (1992) та пройшов стажування в Університеті штату Міннесота (м. Міннеаполіс, США) за спеціальністю «державне управління».

Скрипнюк О.В. є лауреатом премій: Премії НАН України ім. М.П.Василенка (2002), Премії НАПрН України ім. Ярослава Мудрого (2010), Премії ім. Володимира Великого (2013, 2021).

Скрипнюк О.В. працює в Інституті держави і права імені В.М.Корецького з 1997 р. на посадах старшого та провідного наукового співробітника за сумісництвом, з березня 2016 року на постійній основі – заступником директора з наукової роботи.

Скрипнюк О.В. відомий вчений. Вся його професійна діяльність пов'язана з організацією та розвитком юридичної науки. До останньої посади працював заступником керівника центру Бюро академічних, культурних та інформаційних обмінів Українського фонду культури; начальником відділу,

заступником начальника управління, начальником управління Вищої атестаційної комісії України; керівником відділу зв'язків з державними органами Президії НАПрН України.

Він вніс значний вклад в організацію та функціонування національної системи атестації кадрів вищої кваліфікації в галузі суспільних, гуманітарних та економічних наук, формування її нормативно-правової бази, оновлення наукових галузей та спеціальностей, створення мережі експертних та спеціалізованих вчених рад, методичне забезпечення здійснення атестаційного процесу в Україні.

За роки роботи на посаді заступника директора брав активну участь в організації та розвитку юридичної науки, визначені стратегії розвитку установи, проведені всіх наукових заходів, підготовці та атестації наукових кадрів вищої кваліфікації.

Олександром Васильовичем одним із перших у вітчизняній теорії права створена цілісна наукова концепція національної правової системи її місця і ролі в соціальному середовищі та державі. Національна правова система постає в його працях як об'єктивне, історично закономірне, правове явище, яке в умовах демократизації має перехідний характер та зазнає трансформації. Центральним елементом, стрижневою ланкою правової системи у його дослідженнях виступає право, як універсальний спосіб впорядкування суспільних відносин і своєрідна константа соціуму в нинішніх умовах постіндустріального суспільства та глобалізації. Автор свідомий необхідності переосмислення сутності права, більш повного і змістовного його розуміння, як соціального явища, його соціального призначення та ролі і значення в досягненні суспільного прогресу.

Це знайшло відображення в його монографічних працях: «Державотворення і правотворення в Україні: досвід проблеми, перспективи» (2001, співавтор), «Політика, право і влада в контексті трансформаційних процесів в Україні» (2006, співавтор), «Принцип верховенства права: проблеми теорії і практики» в 2-х т.,(2008, співавтор),

«Методологічні та історико-теоретичні проблеми формування та розвитку правової системи України» (2008, співавтор), « Демократія і право: проблеми взаємовпливу і взаємозалежності», (2008, співавтор), «Теорія і практика конституціоналізації національних систем права та законодавства: український досвід» (2012, співавтор), багатьох статтях та докторській дисертації «Розбудова Української держави на сучасному етапі: політико-правовий аналіз» (1996).

Олександром Васильовичем здійснено фундаментальний розвиток теоретико-методологічних та конституційних засад національного державотворення, зокрема, побудови демократичної, соціальної, правової держави та громадянського суспільства, теоретичних витоків їх ідей у західній та вітчизняній правовій теорії, формування осередків праводержавності та громадянського суспільства в Україні кінця XIX століття і до жовтневого перевороту. Спираючись на положення Декларації про державний суверенітет України та Акт незалежності України він на міжгалузевому рівні конституційного права та теорії права науково вирішив проблему побудови правової держави та громадянського суспільства в посттоталітарній Україні, обґрунтовував їх моделі, шляхи та механізми реалізації. Підсумком цих наукових пошуків стали індивідуальні монографії «Теоретико-методологічні засади формування і розвитку громадянського суспільства і правової держави в Україні» (1995), «Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики» (2000).

Нове слово сказане О.В.Скрипнюком в галузі конституційного права. Його монографічним працям характерні концептуальні напрацювання в сфері конституційно-правової доктрини, конституційних засад розвитку демократії. Важливим для науки є запропоновані та науково-обґрунтовані О.В.Скрипнюком підходи, щодо конституційно-правової модернізації України, здійснення реформ в політичній та соціально-економічній сфері, посилення соціальної спрямованості в діяльності держави, структурної перебудови системи влади, реформування органів правопорядку, судової

реформи та реформи місцевого самоврядування, адміністративно-територіального устрою, загальної і системної модернізації країни в умовах євроатлантичної інтеграції. Важливе місце в його наукових пошуках посідає проблема вдосконалення конституційного механізму реалізації прав і свобод людини, державного будівництва, розвитку конституційного законодавства.

Стратегічним напрямком розвитку національної державності та зміцнення громадянського суспільства він вважає всебічну демократизацію державного та суспільного життя (індивідуальна монографія «Демократія: Україна та світовий вимір» (2006)). Але провідною темою інтересів О.В.Скрипнюка були і є питання конституціоналізму, теорії Конституції України, її юридичної природи та основних принципів, конституційного будівництва, конституційного ладу, політичної системи суспільства, конституційного процесу, теорії конституційно-правової науки. Йому належить заслуга у становленні теорії конституційного функціоналізму (індивідуальна монографія «Конституція України та її функції: проблеми теорії та практика реалізації» (2005)). Автор довів, що в умовах побудови суверенної держави в Україні кардинально змінюється роль і значення Конституції та конституційного права у національній правовій системі та системі права.

Авторські фундаментальні видання «Курс сучасного конституційного права України: академічне видання» (2009) та «Конституційне право України. Академічний курс» (2010), стали певним рубежем і підсумком попередніх конституційно-правових напрацювань вченого. Основний наратив видання полягає в тому, що сучасне конституційне право виступає загальновизнаною соціальною цінністю, чинником побудови демократичної, соціальної, правової держави та консолідації громадянського суспільства. Особливо автор наголошує на зміні бачення сутності конституційного права, його функцій, які найбільш концентровано виражають зміст галузі, її суспільне призначення. Важливу роль він надає розвитку теорії конституційного права, її значення для державотворчого процесу здійснення

системних функціональних реформ, створенню науково-обґрунтованих концепцій, стратегій, планів суспільного розвитку, що набуло втілення в десятках колективних монографій з конституційного права. Найзначимішими серед яких є: «Публічно-правова доктрина України», «Проблеми теорії конституційного права», «Громадянське суспільство в Україні: сучасний стан, виклики, стратегія модернізації»: в 3-х т., «Політична система: сучасні проблеми розвитку громадянського суспільства і держави»: в 2-х т., «Джерела конституційного права», «Правове забезпечення державного суверенітету в Україні», «Адміністративно-територіальна реформа в Україні: політико-правові проблеми», «Система прав і свобод людини та громадянина в Україні: теоретичні та практичні аспекти забезпечення», «Влада в Україні: шляхи до ефективності», «Формула демократії: народ – конституція – влада», «Теоретичні проблеми розвитку конституційного законодавства на сучасному етапі», «Законодавчий процес і парламентська законодавча процедура в Україні», «Сучасний унітаризм: доктрина і практика» (2021).

Важливим напрямком наукових досліджень О.В.Скрипнюка є проблеми державного управління. У співавторстві з відомими вченими – управлінцями: В.В.Цветковим, В.Б.Аверяновим, В.М.Селівановим вийшли монографії «Державне управління», «Державне управління і політика», «Демократичні засади державного управління та адміністративне право», «Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення та захисту» та ін.

Протягом останніх років роботи в системі НАН України О.В.Скрипнюк значну увагу приділяє дослідженню питань теорії правової науки, історії НАН України, Інституту держави і права, відділу конституційного права та місцевого самоврядування, творчій та науковій діяльності керівників Інституту, іншим видатним вченим - правознавцям, загалом історії розвитку юридичної науки в Україні (монографії у співавторстві «Національна академія наук України: правові засади організації та діяльності» (2018),

«Юридична наука: сучасний стан та перспективи розвитку» (2019), «Правова наука України: сучасний стан, виклики та перспективи розвитку» (2021)).

Він є співавтором фундаментальних аналітичних прогнозів загальнодержавного характеру: «Україна: оцінка суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку» (2008), «Україна в 2005-2009рр: Стратегічні оцінки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку» (2009), «Україна: конституційний процес і перспективи країни. Біла книга державної політики» (2009), «Конституційно-правові проблеми розвитку сучасної Української держави. Біла книга державної політики» (2010) та ін. За роки роботи в Інституті на посаді заступника директора з наукової роботи він був співавтором понад десятка науково-аналітичних доповідей з актуальних проблем державотворення. Але вершиною науково-аналітичної роботи О.В.Скрипнюка протягом останніх років стала участь у написанні Національних доповідей: «Україна: шлях до суспільної консолідації» (2017), «Українське суспільство: Міграційний вимір» (2018), «Євроатлантичний вектор України» (2019), «Україна як цивілізаційний суб'єкт історії та сучасності» (2020), «Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз» (2021) підготовлених Національною академією наук України.

Він є співавтором фундаментальних академічних, енциклопедичних видань – «Острозька академія XVI-XVII ст. Енциклопедія» (1997), «Енциклопедія сучасної України»: в 30 – т. (видається з 2001), «Юридична енциклопедія»: В 6-ти тт.. (1998–2004), «Енциклопедія освіти» (2008), «Енциклопедія цивільного права» (2008), «Енциклопедія історії України»: В 10-ти тт. (2003-2013), «Енциклопедія міжнародного права: В 3-х тт. (2014-2019), «Великою української юридичної енциклопедії»: В 20-тт. (видається з 2016), «Острозька академія: історія та сучасність культурно-освітнього осередку. Енциклопедичне видання» (2019) та ін.

О.В. Скрипнюк є автором біля 650 наукових праць, серед яких 6 індивідуальних та 80 колективних монографій. Своїми працями він зробив

концептуальний вплив на розвиток сучасного правознавства. О.В. Скрипнюк має власну наукову школу. Загалом ним підготовлено 18 докторів, 26 кандидатів наук та 5 докторів філософії в галузі права.

Протягом багатьох років Олександр Васильович бере активну участь у громадському житті. Він обраний Почесним членом (академіком) Національної академії педагогічних наук України, дійсним членом Академії економічних наук України. Тривалий час був головою профкому Вищої атестаційної комісії України при Кабінеті міністрів України. Він був позаштатним консультантом Комітетів Верховної Ради України VII та VIII скликань, є головою Конкурсної комісії для здійснення відбору на посаду судді Конституційного Суду України, членом науково-консультативних рад Конституційного Суду України та Верховного Суду, членом Комісії з присудження наукових премій Верховної Ради України молодим вченим, головою Координаційного бюро з конституційно-правових досліджень Національної академії правових наук України, головний редактор наукового журналу «Science Rise: Juridical Science», членом редакційної ради журналу «Право України» та членом редколегій провідних наукових юридичних журналів України: «Правова держава», «Держава і право», «Публічне право», «Вісник Національної академії правових наук України», «Щорічник українського права Національної академії правових наук України» та ін.

За свою наполегливу працю і особисті заслуги в науковій та освітянській сфері О.В. Скрипнюк був удостоєний почесних звань та державних нагород. У 1997 році за значний внесок у розвиток правової держави Олександр Скрипнюк був удостоєний державної нагороди України – «Заслужений юрист України». Він нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2010), Грамотою Верховної Ради України (2017), Подякою Прем'єр-міністра України (2018). У 2013 році за вагомий внесок у розвиток юридичної науки і освіти нагороджений спеціальною відзнакою НАН України та Союзу юристів України. В 2018 р. він був визнаний Людиною року в номінації «Золота фортуна» та нагороджений

дипломом і медаллю «Народна шана українським науковцям: 2018 – 2019. До сторіччя НАН України».

Висока оцінка наукових здобутків О.В.Скрипнюка та його науково-організаційної діяльності міститься в рецензіях та відгуках відомих вчених на його наукові праці, у біографічних публікаціях.

Директор Інституту держави і права
імені В.М.Корецького НАН України,
академік НАН України

ШЕМШУЧЕНКО Ю.С.

Шемшученко Ю.С.
Місто Київ